

Čtení o Ivanu Olbrachtovi
Mezi estetikou a politikou transgrese
Antologii uspořádal, úvod napsal Michal
Topor
(edice Antologie, sv. 20)

Institut pro studium literatury 2022, vyd. 1.
240 stran

Naše cena: **239 Kč**
Běžná cena: ~~269 Kč~~

Antologie *ČTENÍ O IVANU OLBRACHTOVI* s podtitulem *Mezi estetikou a politikou transgrese* je chronologicky komponovaným souborem textů reflektujících literární dráhu Ivana Olbrachta, záběrem se omezuje na léta 1913–1962. Počínaje knižním debutem – prozaickým triptychem *O zlých samotářích* – provázel Olbrachtovy práce respekt recenzentů, ti se přitom museli opakovaně vyrovnávat s nestálostí žánrového řešení i zacílení (Arne Novák psal nad prózou *Anna proletářka* o Olbrachtovi jako o „básníku, jehož vývoj nás od *Zlých samotářů* udržoval v napětí“), takřka tak pokaždé jako by nanovo stanuli před nutností pojmenovat to, kým Olbracht je, zkoušejíce zároveň složité v této diskontinuitě rozkrývat prvky bytostné, trvalejší povahy. Antologie umožňuje Olbrachtovo dílo nahlédnout v postupné celistvosti a zároveň nejednoznačnosti, utvářené právě i časností a mnohostí zastoupených kritických perspektiv. Její úvodní oddíl soustředí texty reprezentující podoby kritické konkretizace čtyř prvních knih Olbrachtových: povídkového souboru *O zlých samotářích*, prózy *Žalář nejtemnější*, předválečné aktovky *Pátý akt* a románu *O podivném přátelství herce Jesenia*. Oddíl druhý umožňuje nahlédnout diskuse, ba rozepře nad Olbrachtovými vystoupeními, spjatými s jeho fascinací ruským příkladem a službou komunistické perspektivě – ať už šlo o reflexe jeho *Obrazů ze soudobého Ruska* či – několik let nato – o konfrontace s knižním souborem *Devíti veselých povídek z Rakouska a republiky* a prózou *Anna proletářka*. Oddíl *Mříže, hory* sleduje nejprve odezvu prózy *Zamřížované zrcadlo*, následně pak rozpravu provázející trojici knih s podkarpatským podnětem; co do geografického zázemí se k této sérii de facto přimykají i dva texty utvářející oddíl *Golet*. Závěrečná část antologie – nazvaná *Ztracen a nalézán v říši budovaného socialismu* – v příkladech představuje způsoby traktování Olbrachta zjevu v poválečných podmínkách; završuje ji triptych textů J. Opelíka, M. Jungmanna a J. Honzíka z počátku šedesátých let, takto dokladů snahy o oživující četbu a pojetí jeho díla.

Lektoroval: doc. PhDr. Jiří Brabec CSc.

114 x 191 mm, brož., 240 stran
ISBN 978-80-7657-027-6
edice Antologie
Obálka a grafická úprava Jiří Císler

Obsah

Úvod MICHAL TOPOR 5

I. PODIVNÁ SAMOTÁŘSTVÍ

ARNE NOVÁK [O zlých samotářích] 25
F. V. KREJČÍ [Žalář nejtemnější] 29
JINDŘICH VODÁK Co jest žalář nejtemnější 32
OTOKAR FISCHER Pátý akt 34
ARNE NOVÁK Román o vykoupení z dualismu 36
OTOKAR FISCHER Podivné herectví přítele Jesenia 49
MIROSLAV RUTTE Románová díla Ivana Olbrachta 50
KAREL ČAPEK [Podivné přátelství herce Jesenia] 57

II. SHINING, NEBOLI RUSKO

JOSEF HORA Olbrachtovy Obrazy ze soudobého Ruska 63
ARNE NOVÁK Dvojí ráj 66
PAVEL FRAENKL [Devět veselých povídek z Rakouska i republiky] 72
ARNE NOVÁK Třídní román 75
F. X. ŠALDA Z cest moderního českého romanopiscectví 79
PAVEL FRAENKL Proletářská víra Ivana Olbrachta 85

III. MŘÍŽE, HORY

JINDŘICH VODÁK Kniha z ostravského vězení 95
F. X. ŠALDA [Zamřížované zrcadlo] 99
BEDŘICH FUČÍK [Zamřížované zrcadlo] 101
A. M. PÍŠA Reportáž z Podkarpatska 102
JAROSLAV SEIFERT Nikola Šuhaj loupežník 106
PAVEL EISNER Karpatoruská zbojnická píseň 109
ARNE NOVÁK Olbrachtův baladický román 111

A. M. PÍŠA Olbrachtova zbojnická balada 115
JULIUS FUČÍK Třebas písemnictví pošlo, jen když bude panenské 120
FRANTIŠEK DVORSKÝ Signál z polonin 124

IV. GOLET

VÁCLAV ČERNÝ Baladika židovského profétismu 133
BEDŘICH VÁCLAVEK Ivan Olbracht dnes 137

V. ZTRACEN A NALÉZÁN V ŘÍŠI BUDOVANÉHO SOCIALISMU

FRANTIŠEK GÖTZ Ivan Olbracht 145
ALOYS SKOUMAL [Ivane Olbrachte] 149
VÁCLAV ŘEZÁČ Autoru Anny proletářky k sedmdesátinám 150
JIRÍ HÁJEK Jasná stálice 157
JIRÍ OPELÍK Místo projevů a vavřínů 161
MILAN JUNGSMANN Ivan Olbracht, básnivý epik 167
JIRÍ HONZÍK Nezdát se a být 176

Bibliografie

Knihy Ivana Olbrachta
Samostatná vydání 183
Souborná vydání, výběry, korespondence 187
Knižně vydané překlady, na nichž se I. Olbracht podílel 188
Literatura o Ivanu Olbrachtovi
Knihy 189
Články a studie v novinách, časopisech, sbornících a knihách 190

O zlých samotářích 190
Žalář nejtemnější 190
Pátý akt 191
Podivné přátelství herce Jesenia 191
1919–1927 192
Devět veselých povídek z Rakouska i republiky 194
Anna proletářka 194
Zamřížované zrcadlo 1930
Dvě psaní a moták 196
Země bez jména 197
Nikola Šuhaj loupežník 198
Hory a staletí 200
Golet v údolí 201
Biblické příběhy 203
Ze starých letopisů 204
1946–1947 204
Dobyvatel 205
1948–1969 206
1970–1989 213
1990–2022 219

Ediční poznámka 223
Rejstříky 225
O autoru antologie 231
Resumé 233